

РЕШЕНИЕ

№ 1514

гр. София, 08.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 12-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и девети септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Атанас Кеманов

Членове: Надежда Махмудиева
Снежана Бакалова

при участието на секретаря Теодора Т. Ставрева
като разгледа докладваното от Надежда Махмудиева Въззивно гражданско дело № 20211000503166 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК, образувано по Въззивна жалба вх.№302418/06.04.2021 г., подадена от Ц. Т. Ц., против Решение №4232/14.07.2020 г., по гр.д.№5781/2019 г. на СГС, ГО I – 21 състав, с което по иск с правно основание чл.422 от ГПК, предявен от „Уникредит Булбанк“АД, се признава за установено, че жалбоподателката дължи на „Уникредит Булбанк“АД сумата от 65 161,14 лв. главница по договор за ипотечен кредит №292/0026/26762260 от 10.04.2014 г., изменен с анекс от 25.05.2015 г., ведно със законната лихва от 26.05.2017 г. до окончателното погасяване, както и сумата от 217,20 лв. обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата за периода от 14.09.2017 г. до 25.09.2017 г., за които вземания е издадена заповед за изпълнение от 30.09.2017 г. по гр.д. №67506/2017 г. на СРС, като е осъдена жалбоподателката да заплати на ищеца разноски в размер на 7752,36 лв. Релевирани са оплаквания за недопустимост на обжалваното решение, тъй като според разбирането на жалбоподателката, искът по чл.422 във вр. чл.415 от ГПК е следвало да бъде разгледан в производството по гр.д. №67506/2017 г. на СРС с внасяне на делото в открито съдебно заседание, като недопустимо е бил разгледан от СГС като въззивна инстанция, при липса на първоинстанционен съдебен акт. Поддържа се, че установителният иск не е подаден в преклузивния едномесечен срок, и решението е постановено по нередовна искова молба, като ищецът не е доплатил дължимата държавна такса от 2%. На тези основания се иска прекратяване на производството по делото и обезсилване на първоинстанционното решение, както и издадената в полза на ищеца заповед за изпълнение. Релевирани са и оплаквания за незаконосъобразност на обжалваното решение. Поддържа се да не е настъпила предсрочна изискуемост на вземането, тъй като ипотечният кредит е бил обслужван редовно до 24.01.2018 г., когато е направена вноски от 350 лв., и ответникът не е бил надлежно уведомен за

обявената предсрочната изискуемост, като не са обсъждани с длъжника предвидените в Анекс №1/25.05.2015 г. възможности за намаляване на размера на погасителните вноски, разсрочване или предоговаряне в случай на затруднено финансово положение на кредитополучателя. Налице са неравноправни клаузи в договора за ипотечен кредит – т.17 - т.17.1. и т.17.1.1 , т.15.4.4., т.16.3 и т.16.4. Присъдените в полза на ищеца разноски в размер на 7752,36 лв. са прекомерни и необосновани. На тези основания се иска отмяна на обжалваното решение в осъдителната му част. Иска се от съда да признае за нищожна на осн. чл.26, ал.1 от ЗЗД извършената публична продажба на ипотекираното в полза на банката жилище на ищцата, като се дадат указания на банката да създаде условия за доплащане на ипотечния кредит от ищцата.

Въззивната жалба първоначално е била върната от администриращия съд, като просрочена, което разпореждане е отменено с Определение №2225/16.08.2021 г. по ч.гр.д.№1847/2019 г. на САС – 7-ми състав, с което е прието, че въззивната жалба е депозирана в срок. Същата е депозирана от процесуално легитимирана страна с правен интерес, отговаря на изискванията на чл.260 и чл.261 от ГПК, с Разпореждане от 15.10.2021 г. по гр.д.№5871/2019 г. на СГС жалбоподателката е освободена на осн. чл.83, ал.2 от ГПК от задължението за внасяне на държавни такси и разноски по делото. Ето защо, въззивната жалба е процесуално допустима и подлежи на разглеждане.

Препис от въззивната жалба е връчен на насрещната страна, и в срока по чл.263, ал.1 от ГПК е постъпил Отговор на въззивна жалба вх.№353607/07.10.2021 г., подаден от „Уникредит Булбанк“ АД чрез адв. Н. М.. Поддържа се становище за неоснователност на въззивната жалба. Исковото производство е допустимо, оплакванията за допуснати процесуални нарушения от заповедния съд са неотнормирани, а по същество са неоснователни. Настъпването на предсрочната изискуемост е въпрос, по който се произнася иският съд, което е и сторено в мотивите на решението. Неоснователно е оплакването за присъдените със заповедта за изпълнение съдебни разноски. Неоснователни са оплакванията за ненадлежно обявяване на предсрочната изискуемост. Оплакванията за допуснати нарушения в изпълнителното производство по изп.д.№4496/2017 г. на ЧСИ С. Х. не следва да бъдат разглеждани по същество в настоящото производство, тъй като подлежат на разглеждане по друг процесуален ред, в друго производство. Неоснователно е оплакването за липса на представителна власт на заявителя в заповедното производство – приложени са доказателства за надлежното му упълномощаване. Оплакването за прекомерност на присъдените разноски е неоснователно, тъй като размерът на внесената от ищеца държавна такса е определен нормативно, а адвокатското възнаграждение е определено в минимален размер. Настоява се за оставяне на въззивната жалба без уважение, като неоснователна, и потвърждаване на обжалвания съдебен акт, като правилен и законосъобразен. Заявява се искане за присъждане на съдебните разноски за въззивното производство, в това число на адвокатско възнаграждение за въззивната инстанция в размер на 2244 лв.

При извършената служебна проверка, на осн. чл.269 от ГПК, съдът намира, че обжалваното решение е постановено от компетентен съд в надлежен състав, в изискуемата форма, и е подписано, поради което е валидно. Същото е постановено по допустим иск, предявен в срока по чл.415 от ГПК във връзка с проведено заповедно производство по гр.д. №67506/2017 г. на СРС, поради което е допустимо.

По правилността на обжалвания съдебен акт, съдът намира следното:

На осн. 7, ал.3 от ГПК, съдът служебно следи за наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, като осигурява възможност на страните да

вземат становище по тези въпроси. В настоящият случай между страните не се спори, че ответницата – кредитополучател физическо лице, е сключила процесния договор в качеството си на потребител. Ето защо, съдът в настоящия случай е служебно задължен да се произнесе по наличието на неравноправни клаузи в договора. Наред с това, с Тълкувателно решение №1/2020 от 27.04.2022 г. по тълк.д.№1/2020 г. на ОСГТК са дадени указания на съдилищата за наличие на служебно задължение на съда да следи и да се произнесе в мотивите на решението по нищожността на правни сделки или на отделни клаузи от тях, които са от значение за правния спор, без да е направено възражение от заинтересованата страна, когато нищожността произтича пряко от сделката или от събраните по делото доказателства. Ето защо, на осн. чл.7, ал.3 от ГПК и ТР №1/2020 от 27.04.2022 г. на ОСГТК, по правилността на съдебния акт съдът не е ограничен от оплакванията във въззивната жалба, когато се произнася по неравноправни клаузи в договора, както и когато е налице нищожност на договора или отделни негови клаузи, когато тази нищожност произтича пряко от сделката или събраните по делото доказателства.

На осн. чл.235 от ГПК, въз основа на събраните по делото доказателства, съдът намира следното:

С Искова молба, депозирана на 25.04.2019 г. ищецът „Уникредит Булбанк“ АД е предявил против Ц. Т. Ц. установителен иск по реда на чл.422 от ГПК, с който иска да бъдат признати за установени вземанията му срещу ответника Ц. Ц., произтичащи от сключен между тях Договор за банков кредит на физическо лице №292/0026/26762260 от 10.04.2014 г., изменен с Анекс №1/25.05.2015 г., в размер на сумата от 67164,14 лв. главница, ведно със законната лихва върху тази сума от 26.09.2017 г. до окончателното плащане, и мораторна лихва за забавено плащане на главницата от 67164,14 лв. за периода от 25.05.2017 г. до 25.09.2017 г. в размер на 956,99 лв., за които суми му е била издадена Заповед за изпълнение от 30.09.2017 г. и изпълнителен лист по реда на чл.417 от ГПК по ч.гр.д.№67506/2017 г. на СРС, както и да му бъдат присъдени разностите по заповедното производство в размер на 1362,42 лв. за държавна такса и 1862,18 лв. за адвокатско възнаграждение. Наведени са твърдения, че в чл.17.1 от Анекс №1/25.05.2015 г. е било уредено правото на кредитора в случай на неплащане – пълно или частично /на която и да е вноска /главница и/или възнаградителни лихви, и/или обезщетителни лихви, и/или такси, и/или комисионни/, да обяви остатъка от кредита за изцяло и предсрочно изискуем. Твърди се, че кредитополучателката Ц. Ц. не е изпълнила задължението си да заплати в срок дължимите месечни вноски с падежи 11.05.2017 г. и 11.06.2017 г., поради което банката е упражнила правото си и да обяви кредита за предсрочно изискуем, и е уведомила за това длъжника с нотариална покана, връчена лично на Ц. Ц. на 14.09.2017 г. При условията на евентуалност, в случай, че съдът приеме, че длъжникът не е бил редовно уведомен за настъпилата предсрочна изискуемост на кредита, то се иска да се приеме исковата молба като волеизявление на кредитора за на предсрочна изискуемост, като се предявява осъдителен иск за осъждане на ответницата да заплати на ищеца сумата от 67 164,14 лв. главница, ведно със законната лихва върху тази сума за периода от 26.09.2017 г. до окончателното плащане, и 956,99 лв. мораторна лихва върху главницата, за периода от 25.05.2017 г. до 25.09.2017 г., които суми се дължат по силата на Договор за банков кредит на физическо лице №292/0026/26762260 от 10.04.2014 г., изменен с Анекс №1/25.05.2015 г.

В срока за отговор на исковата молба ответницата е релевирала следните възражения:

- Сключеният между страните Договор за банков кредит на физическо лице №292/0026/26762260 от 10.04.2014 г., както и Анекс №1 към него, имат характер на потребителски договор, и за тях са приложими изискванията на Закона за потребителските кредити и разпоредбите на Закона за защита на потребителите;
- Нарушаване на процедурата за сключването на Анекс №1.
- Просрочването на ипотечния кредит е поради независещи от ответницата причини – прекратяване на служебно правоотношение /отменено впоследствие/, непризнаване на болнични листове от работодателя, грешка на касиера /вносяне на суми по погасен вече друг кредит/;
- Липса на основания за обявяване на предсрочна изискуемост на кредита, поради редовно внасяне на погасителните вноски до получаване на уведомлението за обявяване на предсрочната изискуемост;
- Оспорват се исковете по размер – не са съобразени всички платени суми;
- Наличие на неравноправни клаузи в договора и анекса във връзка с определянето на възнаградителната лихва – иска се изключване на лихвата, като неправомерно определена;
- Неправилно начисляване на лихва върху закъснелите лихви, както и прибавянето им към главницата;

Между страните пред въззивната инстанция не се спори, че на 10.04.2014 г. между ищеца „Уникредит Булбанк“ АД, в качеството на кредитор, и ответницата Ц. Т. Ц., в качеството на кредитополучател, е сключен Договор за банков ипотечен кредит на физическо лице №292/0026/26762260 /на л.10-14 от делото на СГС/, по силата на който Банката е предоставила на Кредитополучателя банков кредит в размер на 72 400 лв., с цел покупка на недвижим имот, който кредит е бил изцяло усвоен от кредитополучателя. Не се спори, че между страните е подписан Анекс №1/25.05.2015 г. /на л.15-27/, с който договорните отношения между страните са преуредени.

Съгласно чл.4, ал.1, т.2 от Закона за потребителския кредит, в редакцията на разпоредбата, действаща към датата на сключване на договора /Редакция към ДВ, бр. 58 от 30.07.2010 г./, разпоредбите на ЗПК не се прилагат за договори за кредит, които са обезпечени с ипотека върху недвижим имот /каквото е процесният/, като за този вид договори се прилагат само разпоредбите на чл.5, чл.6, чл.16-18, чл.25 и чл.33а от ЗПК.

От приетото по делото заключение на ССЕ вх.№51215/10.06.2020 г. /на л.216-230/ се установява, че на 22.04.2014 г. банковата сметка на ответницата е била заверена със сумата 72 400 лв., представляваща договореният кредитен ресурс, съгласно Договор за банков ипотечен кредит на физическо лице №292/0026/26762260, с което кредитът е бил изцяло усвоен от кредитополучателя. За периода от 10.04.2014 г. до датата на сключването на Анекс №1/25.05.2015 г. ответницата е била заплатила на банката общо 7 547,19 лева, с която сума са били погасени общо 12 месечни погасителни анюитетни вноски с падеж до 01.04.2015 г. включително, както и възнаградителни лихви до 01.05.2014 г. и част от главницата по вноската с падеж 01.05.2014 г., като към датата на подписването на Анекс №1 /25.05.2015 г./ е била падежирали и неплатена главница в размер на 230,09 лева. При подписването на Анекс №1, размерът на главницата е формиран, като към непладежиралата редовна главница към 25.05.2015 г. в размер на 69 204,20 лв., са били прибавени падежиралата и неплатена част от главницата от вноската с падеж 01.05.2015 г. в размер на 230,09 лева, начислената за периода 01.05.2015 г. - 25.05.2015 г., но неизискуема възнаградителна лихва в размер на 309,11 лв., начислената лихва върху просрочена главница за 5 дни в размер на 0,53 лв., и наказателна лихва за 5 дни в размер на 19,29 лв., както и такса в

размер на 100 лв. за предоговаряне на кредита. За периода от подписването на Анекс №1 – 25.05.2015 г. до датата на подаване на заявлението по чл.417 от ГПК на 26.09.2017 г., са били заплатени общо 13086,30 лв. За периода от подписването на Анекс №1 – 25.05.2015 г. до датата на последното погасително плащане, извършено на 28.02.2018 г., са били заплатени общо задължения в размер на 14 145,03 лева. Към датата, на която е било подадено заявлението по чл.417 от ГПК – 26.09.2017 г., непогасената част от главницата е била в размер на 67 164,14 лв., а към датата на предявяването на исковата молба /25.04.2019 г./ непогасената главница се установява в размер на 67 145,91 лева.

По релевираното възражение за наличие на неравноправни клаузи в сключения договор, и предвиден в договора недопустим от закона анатоцизъм, съдът намира следното:

В разпоредбата на т.11.1 от първоначалния договор страните са уговорили, че цената на ползвания кредитен ресурс, която Кредитополучателят се задължава да заплати, индивидуално уговорена в т.4., е приложима при редовно плащане на задълженията по договора. Съгласно т.11.1.2., в случай, че Кредитополучателят допусне просрочие на задължението си за заплащане на вноса за главница и/или лихва от този договор, се прилага разпоредбата на т.4.1, която предвижда през срока на просрочието да се прилага **увеличен размер на приложимата лихва върху редовния дълг**, като уговорената в т.4 възнаградителна лихва се увеличава с „рискова премия“ в размер на 2 % (два процентни пункта). Наред с така увеличената лихва върху редовния дълг, в т.11.1.3. е уговорено, че в случай на просрочие Кредитополучателят заплаща **и годишна лихва за просрочие**, която се формира, като увеличената с 2% лихва за редовния дълг се увеличава с „надбавка за просрочие“ в размер на още 10% която се начислява върху просрочената вноска за главница, за срока на просрочието.

Следователно, в случай на просрочване на задълженията по договора, Кредитополучателят понася едновременно две санкции. От една страна, върху просроченото задължение за главница /падежирало, но неплатено задължение за заплащане на част от главницата/ той заплаща наред с уговорената възнаградителната лихва, допълнителна лихва в размер на общо 12 %, която се начислява само върху просрочената вноска за главница, за срока на просрочието. Същевременно обаче, през срока на просрочието, върху целия непаетиран остатък от главницата се начислява, наред с възнаградителната лихва, и т.нар. „рискова премия“ в размер на 2%. Тази „рискова премия“ по естеството си съставлява допълнителна санкция, която в случай на забава за заплащане на изискуемо задължение, се начислява върху неизискуемо задължение. Това означава, че за забавено плащане на каквато и да е част от падежирало задължение /която може да е в незначителен размер – напр. 1 лев или по-малко/, кредитополучателят ще заплати санкция в размер на 2% върху целия остатък от дълга. Например, ако през месец април, 2015 г. /непосредствено преди подписването на Анекс №1/25.05.2015 г., когато кредиторът е посочил, че според него размерът на редовната главница е 69 204,20 лева/ кредитополучателят забави плащане в размер на 1 лев в продължение на 30 дни, той ще заплати санкция за това в размер на 1/12 част от 2% от непаетирания остатък от главницата /който към този момент е бил 69 204,20 лв./ - т.е. в размер на сумата от 115,34 лв., при размер на законната лихва за забава на задължение в размер на 1 лв. за периода от 01.04.2015 г. до 30.04.2015 г. в размер на 0,01 лв. /изчислено с електронен лихвен калкулатор на електронен адрес: https://www.calculator.bg/1/lihvi_zadaljenia.html / - т.е. 11 534 пъти по-голямо от установената законна лихва за забава по ЗЗД за същия период. Очевидно, така

санкцията в размер на 115,34 лв. е несъразмерно висока спрямо вредата, която кредиторът ще претърпи за забавеното плащане с 30 дни на задължение в размер на 1 лв. Санкцията е несъразмерно висока и поради това, че нейният размер не е обусловен от размера на просроченото задължение, тъй като действителният размер на забавеното задължение е ирелевантен за размера на санкцията – тя се начислява върху редовния дълг, а не върху просроченото задължение. Ето защо, *така уговорената санкция съставлява необосновано високо обезщетение за допуснатото просрочие, по смисъла на разпоредбата на чл.143, т.5 от ЗЗП, и е неправопавна клауза в договора, която е във вреда на потребителя.*

С разпоредбата на т.11.2 от първоначалния договор е уговорена възможност при условията на т.9.4 от Общите условия, банката да извършва едностранна промяна на размера на годишния лихвен процент, уговорен в т.4 от договора, и съответно – на размера на анюитетната вноса, определена с подписания между страните погасителен план. В договора липсват разписани критерии, както и конкретен механизъм, по които банката едностранно ще определя новия размер лихвен процент, приложим към договора. С Решение №60095/16.08.2021 г. по т.д.№663/2020 г. на ВКС, 2-ро търг.отд. се приема, че уговорката в банков кредит, предвиждаща възможност на банката за едностранна промяна на договорения лихвен процент въз основа на непредвидено в самия договор основание, и когато такова договорено изменение не е свързано с обективни обстоятелства, които са извън контрола на доставчика на услугата, е неправопавна по смисъла на чл.143 от ЗЗП. Също така, когато потребителят не е получил предварително достатъчно конкретна информация за начина, метода, по който кредитодателят може едностранно да промени цената на доставената му финансова услуга, както и когато методологията, създадена от банката – кредитор, не е част от договора за кредит, банката не може да се счита за добросъвестна по смисъла на общата дефиниция за неправопавна клауза по чл.143 от ЗЗП, за да е приложимо правилото на чл.144, ал.3, т.1 от ЗЗП. Уговорената неиндивидуално в договора за кредит /както в случая – в Общите условия на банката/ възможност за едностранно увеличаване на лихвен процент, при необявени предварително и невключени като част от съдържанието на договора ясни правила за условията и методиката, при които този размер може да се променя до пълното погасяване на кредита, не отговаря на изискванията за добросъвестност, поради което по отношение на тази клауза не е приложимо изключението по чл.144, ал.3, т.1 от ЗЗП /в т.см. също Решение №60160 /08.06.2021 г. по т.д.№2751/2019 г. на ВКС, 1-во търг.отд. и др./.

С разпоредбата на т.12.6 от първоначалния договор кредитополучателят дава съгласието си неизплатените лихви по кредита да се капитализират по преценка на Банката, при условията на Наредба №9 на БНБ. Съгласно възприетото в Решение №60259/16.12.2021 г. по гр.д.№687/2021 г. на ВКС, 3-то гр.отд., което се споделя и от настоящия състав, уговорката за прибавяне към размера на редовната главница на просрочени задължения за лихви, върху които на свой ред се начислява съответната възнаградителна лихва, представлява анатоцизъм по смисъла на чл.10, ал.3 от ЗЗД, който е допустим само между търговци, на основание чл.294, ал.1 от ТЗ. Преструктурирането на дълга на основание чл.13 от Наредба №9/03.04.2008 г. за оценка и класификация на рисковите експозиции на банките установяване на специфични провизии за кредитен риск /отм./ не представлява предвидена в наредба на БНБ възможност за олихвяване на изтекли лихви по смисъла на чл.10, ал.3 от ЗЗД /така също в Решение №60079/19.01.2022 г. по търг.д.№105/2020 г. на ВКС, 1-во търг.отд./.

Такава уговорка е нищожна и тогава, когато в допълнително споразумение към

договор за банков кредит страните изрично са договорили прибавяне към размера на редовната главница на пророчени или неизискуеми задължения за лихва. В този случай е налице спогодба върху непозволен договор, която е нищожна на основание чл.366 от ЗЗД. Ето защо, на това основание *е нищожна и постигнатата между страните уговорка в т.2.9 от сключения между тях Анекс №1 от 25.05.2015 г.* към Договор за банков ипотечен кредит с пълна отговорност на физическо лице, размерът на редовния дълг, считано от датата на сключването на анекса, да се формира чрез натрупване към редовната главница на начислените изискуеми и неизискуеми лихви.

По изложените съображения съдът намира, че клаузите на т.11.1.2. във връзка с т.4.1., и т.12.6. от Договор за банков ипотечен кредит на физическо лице №292/0026/25762260 от 10.04.2014 г., имат неравноправен характер, поради което и на основание чл.146, ал.1 от ЗЗП са нищожни. Също нищожни са и клаузите на §6, изр. второ във връзка с т.2.6 от Анекс №1 от 25.05.2015 г. към Договор банков ипотечен кредит на физическо лице №292/0026/25762260 от 10.04.2014 г., на основание чл.366 от ЗЗД, във вр.чл.26, ал.1, предл.1 от ЗЗД във вр. чл.10, ал.3 от ЗЗД. Посочените разпоредби, макар да са договорени между страните, не пораждаат правни последици, и не могат да породят задължения за кредитополучателя, поради което и банката на нищожно правно основание е отнасяла част от заплатените от кредитополучателя суми за погасяване на такива начислени задължения. Ето защо, за да бъде установен действителния размер на непогасените просрочени задължения на ответницата към ищеца към датата, на която кредиторът е упражнил правото си да обяви кредитът за предсрочно изискуем /21.07.2017 г./, и както и за определяне на действителните задължения на ответницата към ищеца към датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение /26.09.2017 г./, задълженията на кредитополучателя следва да бъдат преизчислени, без да бъдат прилагани посочените нищожни клаузи, като заплатените от ответницата суми следва да бъдат отнесени за погасяването само на действително възникналите задължения.

От приетата пред въззивната инстанция Съдебно-счетоводна експертиза вх. №19756/21.09.2022 г. със задача, поставена служебно от съда, се установява, че към датата на сключване на Анекс №1 от 25.05.2015 г. към Договор банков ипотечен кредит на физическо лице №292/0026/25762260 от 10.04.2014 г., при изчисляване на задълженията на ответницата при анюитетна вноса в размер по първоначалния погасителен план, но без начисляване на лихвата по чл.4.1, и след извършване на съответните погашения съобразно извършените от ответницата плащания, няма непогасени падежирали задължения на ответницата, като към 25.05.2015 г. остава неплатена възнаградителна лихва в размер на 260,10 лв., начислена за периода от 01.05.2015 г. до 25.05.2015 г., чийто падеж не е настъпил. Към същата дата размерът на непогасения и непаетирирал остатък от главницата е 69 207,86 лв., като съгласно сключения Анекс №1, към него е прибавена таксата за предоговаряне в размер на 100 лв., като редовната главница става в размер на 69 307,86 лв. При прилагане впоследствие клаузите на Анекс №1 от 25.05.2015 г. към Договор банков ипотечен кредит на физическо лице №292/0026/25762260 от 10.04.2014 г., с изключение на нищожните клаузи на §6, изр. второ във връзка с т.2.6 от анекса, към датата 21.07.2017 г., когато кредиторът е упражнил правото си да обяви кредитът за предсрочно изискуем, са били налице непогасени падежирали задължения на ответницата, както следва:

- 545,92 лв. - неплатена просрочена част от главницата, включена в 3 падежирали месечни вноски за периода 11.05.2017 г. – 11.07.2017 г.;

- 809,75 лв. – неплатена възнаградителна лихва, отнасяща се за периода 11.06.2017 г. до 21.07.2017 г., включена в две падежирали месечни вноски за лихва;

- 1,60 лв. – неплатена наказателна лихва, отнасяща се за периода 10.07.2017 г. – 21.07.2017 г.

Така установеното обстоятелство, че към датата 21.07.2017 г. са били налице неплатени задължения на ответницата по 3 падежирали вноски за главница, и 2 падежирали вноски за възнаградителна лихва, осъществяват предвиденото в т.15.4.4 и т.17.1 от Анекс №1 основание за настъпване на предсрочна изискуемост на целия остатък от предоставения кредитен ресурс /остатъка от редовната главница/. Кредиторът е упражнил правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем, което се установява от представената по делото Нотариална покана до длъжника Ц. Т. Ц. – Акт №79, т.IV, рег.№5649/09.08.2017 г. по описа на Нотариус рег.№628 /на л.34-35 от гр.д. №5781/2019 г. на СГС/. Така направеното от кредитора изявление е достигнало до ответницата на 13.09.2017 г., когато нотариалната покана е връчена лично на адресата, съгласно направеното нотариално удостоверяване от 14.09.2017 г. /на л.36/ и представената Разписка №1021/13.09.2017 г. /на л.37/.

Ответницата релевира възражения за нищожност на клаузите на т.15.4.4, т.17.1, т.17.1.1, от Анекс №1, във връзка с обявяването на предсрочната изискуемост, като неравноправни. Като основание за неравноправност се сочи противоречие с изискването за същественост на неизпълнението спрямо интересите на кредитора, по аргумент от чл.87, ал.4 от ЗЗД, както и поради предвидено автоматично настъпване на предсрочната изискуемост, без уведомяване на длъжника.

Съгласно дадените разяснения в т.18 на ТР №4/18.06.2014 г. на ОСГТК на ВКС, предсрочната изискуемост представлява изменение на договора, което за разлика от общия принцип на чл.20а, ал.2 от ЗЗД, настъпва с волеизявление само на едната страна, и при наличие на две предпоставки: обективният факт на неплащане, и упражненото от кредитора право да обяви кредита за предсрочно изискуем. Обявяването на предсрочната изискуемост по смисъла на чл.60, ал.2 от ЗКИ, предполага *изявление на кредитора*, че ще счита непогасеният остатък от кредита за предсрочно изискуем т.е. – за вноските с ненастъпил падеж, които към момента на изявлението не са били изискуеми /Решение №115/02.02.2021 г. по т.д.№2323/2019 г. на ВКС, 1-во търг.отд./.

Доколкото за договора за кредит законът изисква писмена форма за действителност /чл.430, ал.3 от ТЗ/, всички изявления във връзка с неговото изменение или прекратяване, следва да бъдат направени в същата форма за действителност. Ответницата е релевирала възражения за ненадлежното й уведомяване чрез нотариална покана, а не чрез нарочно уведомление. Нито в договора, нито в закона се съдържат изисквания за специална /квалифицирана/ форма на писменото волеизявление на кредитора. За разлика от извлечението от счетоводните сметки на банката /по чл.60, ал.2 от ЗКИ/, към съдържанието на волеизявлението на кредитора, с което уведомява длъжника за упражняване на правото да обяви кредита за предсрочно изискуем, не се поставя изрично изискване да съдържа индивидуализиране на просрочените задължения, както и тези, които се обявяват за предсрочно изискуеми /в т.см. Решение №115/02.02.2021 г.по т.д.№2323/2019 г. на ВКС, 1-во търг. отд./.

Изискването за обикновена писмена форма се изпълнява с всяко писмено изявление, изходящо от кредитора – обикновено писмо, съобщение по факс, електронно подписан документ, писмено уведомление, нотариална покана. Нотариалната покана по естеството си съставлява писмено изявление, чието съдържание и достигане до адресата са официално удостоверени. Тъй като истинността на нотариалното удостоверяване на

подписа и датата на получаване на нотариалната покана не се оспорват, съдът намира за установено надлежното уведомяване на длъжника за направеното от кредитора изявление за упражняване правото му да обяви кредита за предсрочно изискуем.

По делото се установява, че на 21.07.2017 г., когато кредиторът /ищецът/ е упражнил правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем, са били налице предвидените в договора /т.15.4.4 и т.17.1 / основания за това – наличие на падежирали и неплатени задължения на длъжника за заплащане на 3 месечни вноски за главница и 2 месечни вноски за възнаградителни лихви. Установява се, че кредиторът е упражнил правото си по т.17.1 да обяви кредита за предсрочно изискуем, като е направил волеизявление в този смисъл на 21.07.2017 г., което на 09.08.2017 г. е било отправено до длъжника с нотариална покана /на л.35/, и е достигнало до длъжника на 13.09.2017 г.

Предсрочната изискуемост има действие от момента на получаване от длъжника на волеизявлението на кредитора, ако към този момент са настъпили обективните факти, обуславящи настъпването ѝ – неплащане на една или повече анюитетни вноски и упражняване правото на банката да направи кредита предсрочно изискуем с волеизявление, връчено на длъжника /Решение №115/02.02.2021 г.по т.д.№2323/2019 г. на ВКС, 1-во търг. отд./. От заключението на приетата пред въззивния съд ССЕ, стр. 3 на Приложение №1, се установява, че на 11.09.2017 г. е настъпил падеж на анюитетна вноска №41 в размер на 585,43 лв., като към същата дата е имало неусвоен остатък в размер на 44,38 лв. /в колона 15/, от предишно плащане, извършено на 31.08.2017 г., с което е погасена част от дължимата анюитетна вноска с падеж 11.09.2017 г., в общ размер на 585,43 лв. С наличните 44,38 лв. по специалната сметка на кредитополучателя, е погасена част от включената вноска за възнаградителна лихва с падеж 11.09.2017 г. /в размер 344,18 лв./, като е останал непогасен остатък от възнаградителната лихва в размер на 299,80 лв., и е останала непогасена цялата вноска за главница с падеж 11.09.2017 г. в размер на 241,25 лв. Следващото плащане е било направено едва 17 дни по-късно, на 28.09.2017 г., като за погасяване на падежиралиите задължения е постъпила сума в размер на 443,00 лв., която отново е била недостатъчна да погаси изцяло падежиралиите задължения, като след извършване на погашението, е останал неплатен остатък от 99,19 лв. Видно е, че и към датата на получаване на изявлението на банката за обявяване на предсрочната изискуемост на кредита – 13.09.2017 г., са били налице падежирали и неплатени задължения на кредитополучателя, в общ размер на 541,05 лв., в това число 241,25 лв. за главница с падеж 11.09.2017 г., и 299,80 лв. – част от падежирало задължение за възнаградителна лихва с падеж 11.09.2017 г. Следователно, към датата на получаване на волеизявлението на банката, че обявява кредита за предсрочно изискуем, са били налице предвидените в чл.17.1 от Анекс №1 основания за това – неплащане на падежа на една вноска за главница, и част от вноска за възнаградителна лихва, и направено волеизявление на банката, че упражнява правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем, поради което последиците на предсрочната изискуемост на кредита са настъпили за кредитополучателя.

Във връзка с релевираното от ответницата основание за неравноправност на клаузите на т.15.4.4, т.17.1 и т.17.1.1, поради допусканата от тях възможност да бъде обявена предсрочна изискуемост на кредита дори при несъществено неизпълнение на задълженията на кредитополучателя, в нарушение на изискването за същественост на неизпълнението, съгласно чл.87, ал.4 от ЗЗД, съдът намира следното:

Разпоредбата на чл.87, ал.4 от ЗЗД, въвежда изискване за същественост на

неизпълнението с оглед интересите на кредитора, за да бъде допуснато едностранното разваляне на договора на основание неизпълнение на задълженията на длъжника. Посочената разпоредба обаче е част от общата уредба на договорното неизпълнение. По отношение на договора за банков кредит, като специален вид търговска сделка, са приложими разпоредбите на специалните закони, които го уреждат, а именно – Закона за кредитните институции, който има характер на специален спрямо общия закон ЗЗД. С чл.60, ал.2 от ЗКИ е предвидена възможност банката да обяви кредита за предсрочно изискуем при неплащане в срок на една или повече вноски по кредита. Следователно, предвиденият в тази разпоредба праг на същественост на неизпълнението е неплащането на **поне една вноска** с настъпил падеж – за главница или за възнаградителна лихва. Разпоредбите на т.15.4.4 и на т.17.1 от Анекс №1 са съобразени с този предвиден в чл.60, ал.2 на ЗКИ праг на същественост на неизпълнението. Действително, понастоящем е в сила нова регулаторна рамка, която въвежда нова дефиниция за неизпълнение на задълженията по договори за банков кредит с разпоредбата на чл.178 на Регламент (ЕС) №575/2013 г., която предвижда нов, по-висок праг на същественост на неизпълнението, което да обоснове преквалифициране на кредитната експозиция като „необслужвана“. Тези изисквания обаче са приложими, считано от 01.01.2021 г., поради което към момента на подписването на Анекс №1, както и към момента на обявяването на процесния кредит за предсрочно изискуем, не са били приложими. Ето защо, съдът намира възражението за неравноправност на клаузите на т.15.4.4 и на т.17.1 от Анекс №1, за неоснователно.

С въззивната жалба са релевирани и възражения за неравноправност на клаузите на т.16.3 и т.16.4. от Анекс №1, по съображения, че в т.16.3 е предвидена възможност на кредитора да прехвърля правата и/или задълженията си по Договора на трети лица, докато в т.16.4 изрично е уговорено кредитополучателят да няма право да прехвърля правата и задълженията си по него на трети лица, или да бъде заместван по договора от трети лица. Това възражение е несъотносимо към предмета на спора, доколкото посочените клаузи не са били прилагани от страните, нито се твърди да са повлияли върху размера на задължението на кредитополучателя, или върху изпълнението на договора. За пълнота следва да се посочи, че клаузите напълно кореспондират на предвидената законова уредба в чл.99 от ЗЗД относно прехвърлянето на вземания, и чл.101-102 ЗЗД относно прехвърлянето на задължения. Различната уредба произтича от различното правно положение на кредитора и на длъжника. За длъжника е без значение /в общия случай/ на кого ще изпълни своето парично задължение /освен ако законът, договорът или естеството на вземането не допускат това/. За разлика от него, личността и имотното състояние на длъжника е от определящо значение за кредитора, доколкото имуществото на конкретния длъжник служи за общо обезпечение на неговите кредитори, а така също от значение за способността му да обслужва кредита са кредитния рейтинг на конкретния длъжник и други фактори, касаещи личността му. Ето защо, законът по различен начин урежда възможностите за прехвърлянето на вземания и на задължения, като посочените договорни клаузи напълно кореспондират на законовата уредба, поради което възражението за неравноправност на тези клаузи, дори да се приеме за относимо към спора, е неоснователно.

От колона 3, ред 41 и ред 42 на стр.3 от таблицата към Приложение №1 от заключението на ССЕ /л.154 от въззивното дело/ се установява, че към 13.09.2017 г. *непадежираният остатък от главницата е бил в размер на 65 345,73 лв., падежиралата и неплатена част от главницата е била в размер на 241,25 лв. /колона 16, ред 41/, непогасеният остатък от възнаградителната лихва е бил в размер на*

299,80 лв., и за периода от падежа 11.09.2017 г. до датата на настъпване на предсрочната изискуемост 13.09.2017 г. върху неплатената падежирала главница следва да бъде начислена *наказателна лихва в размер*, определен в т.5.8 от Анекс №1, който към релевантния период /м. септември, 2017 г./ е бил в размер на ГЛП от 10% /съгласно заключението на ССЕ/ и се изчислява в размер **на 0,20 лв.** /за 3 дни $X 1/360$ част от ГЛП 10% $X 241,25$ лв. – т.е. $(3 \times 10 \times 241,25) : 36\,000 = 0,2010416(6)$ /. На 13.09.2017 г. е настъпило прекратяване на договора, като е възникнала изискуемостта и на остатъка от главницата в размер на 65 345,73 лв., като общият размер на изискуемото задължение на кредитополучателя е станал общо 65 888,25 лв., в това число:

- за главница 65 588,25 лв.;
- за възнаградителна лихва 299,80 лв.
- за наказателна лихва 0,20 лв.

След датата на настъпване на предсрочната изискуемост, се преустановява начисляването на договорените възнаградителни и наказателни лихви, и върху неплатената главница в размер на 65 588,25 лв., се начислява законната лихва за забава. След 13.09.2017 г. кредитополучателят е извършил погасителни плащания, както следва:

- На 28.09.2017 г. е заплатена сумата от 443,00 лв.
- На 27.10.2017 г. е заплатена сумата от 597,50 лв.
- На 18.12.2017 г. е заплатена сумата от 14,85 лв.
- На 28.02.2018 г. е заплатена сумата от 3,38 лв., което е и последното извършено плащане за доброволно погасяване на задълженията по договора за кредит.

С електронен лихвен калкулатор на ел. адрес: https://www.calculator.bg/1/lihvi_zadaljenia.html се изчислява, че върху дължимата главница от 65 588,25 лв., за периода от 14.09.2017 г. до датата на първото плащане 28.09.2017 г. законната лихва за забава е в размер от 273,28 лв. Следователно, с постъпилите 443,00 лв. са погасени, както следва: задължение за законна лихва за забава в размер на 273,28 лв., задължението за начислена наказателна лихва за периода от 11.09.2017 г. до 13.09.2017 г. в размер на 0,20 лв., и част от задължението за възнаградителна лихва с падеж 11.09.2017 г. в размер на 169,52 лв. След така извършените погашения е останал неплатен остатък от възнаградителната лихва с падеж 11.09.2017 г. в размер на 130,28 лв., както и пълният размер на задължението за главница в размер на 65 588,25 лв. До следващото плащане, извършено на 27.10.2017 г., върху дължимата главница в размер на 65 588,25 лв. е възникнало задължение за заплащане на законна лихва за забава в размер на 528,35 лв. Следователно, с постъпилото плащане на сумата от 597,50 лв. на 27.10.2017 г. е погасено изцяло задължението за законна лихва за забава в размер на 528,35 лв., както и 69,15 лв. от остатъка от задължението за възнаградителна лихва с падеж 11.09.2017 г. След така извършените погашения на 27.10.2017 г. е останал непогасен остатък от задължението за възнаградителна лихва с падеж 11.09.2017 г. в размер на 61,13 лв., както и задължение за главница в размер на 65 588,25 лв. До следващото плащане на 18.12.2017 г. върху главницата от 65 588,25 лв. е възникнало задължение за заплащане на законна лихва за забава в размер на 947,39 лв., част от което е било погасено с постъпилото плащане на 18.12.2017 г. в размер на сумата от 14,85 лв., като е останал непогасен остатък от него в размер на 932,54 лв., като остатъкът от задължението за възнаградителна лихва в размер на 61,13 лв. и за главница в размер на 65 588,25 лв. са

останали непогасени. До датата на последното плащане – 28.02.2018 г. върху главницата от 65 588,25 лв. е възникнало задължение за плащане на лихва за забава в размер на 1311,77 лв., с което задължението за заплащане на законна лихва за забава е нараснало до размера от 2 244,31 лв., което задължение частично е погасено с постъпилото плащане в размер на 3,38 лв., като е останало неплатено задължение за законна лихва за забава в размер на 2240,93 лв.

Следователно, до датата на подаване на Заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл.417 от ГПК – на 26.09.2017 г., е съществувало изискуемо и неплатено задължение за главница по Договор за банков ипотечен кредит на физическо лице №292/0026/25762260 от 10.04.2014 г., и Анекс №1 от 25.05.2015 г. към него, в размер на 65 588,25 лв., съществувало е неплатено падежирало задължение за възнаградителна лихва с падеж 11.09.2017 г. в размер на 299,80 лв., както и задължение за наказателна лихва в размер на 0,20 лв. Същевременно, върху размера на главницата от 65 588,25 лв. за периода от 14.09.2017 г. до 26.09.2017 г. е възникнало задължение за заплащане на законна лихва за забава, която се изчислява с електронен калкулатор на ел. адрес: https://www.calculator.bg/1/lihvi_zadaljenia.html в размер на 236,85 лева.

До датата на предявяване на иска, по който е образувано настоящото производство, в резултат от извършените впоследствие плащания - на 28.09.2017 г. на сумата от 443,00 лв., на 27.10.2017 г. на сумата от 597,50 лв., на 18.12.2017 г. на сумата от 14,85 лв. и на 28.02.2018 г. на сумата от 3,38 лв. – е погасено начисленото задължение за наказателна лихва в размер на 0,20 лв., част от задължението за договорна лихва с падеж 11.09.2017 г., както и част от начислените задължения за законна лихва за забава, като задължението на ответницата за главница по процесния договор за кредит е останало в размер на **65 588,25 лв.** Върху това задължение за главница, за периода от датата на настъпване на предсрочната изискуемост на остатъка от главницата – 14.09.2017 г. до датата на предявяването на заявлението за издаване на заповед за изпълнение 25.09.2017 г. е възникнало задължение за заплащане на законна лихва за забава на главницата в размер на **218,63 лв.** Следователно, предявеният установителен иск за съществуване на вземанията, за които в полза на ищеца е била издадена Заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 от ГПК от 30.09.2017 г., издадена по ч.гр.д.№67506/2017 г. на СРС – 161 състав, е основателен до размера от 65 588,25 лв. за главница, и до размера от 218,63 лв. за мораторна лихва, за периода от 14.09.2017 г. до 25.09.2017 г.

С обжалваната част от решението на първостепенния съд е било признато за установено по отношение на ответницата съществуването на нейно задължение към ищеца за главница в размер на 65 161,14 г. и за 217,20 лв. за мораторна лихва. Така установените с първоинстанционното решение размери са по-малки от установените пред въззивната инстанция размери на задължението за главница и мораторна лихва, но тъй като първоинстанционният съдебен акт не е бил обжалван от ищеца в отхвърлителната му част, то следва да бъде потвърдено в обжалваната му част, с която задълженията за главница и за мораторна лихва са признати за установени до посочените размери.

За пълнота на мотивите следва да се отбележи, че с въззивната жалба са направени оплаквания за допуснати нарушения от съдебния изпълнител в хода на проведеното изпълнително производство въз основа на издадения в заповедното производство изпълнителен лист в полза на банката. Допуснатите нарушения от съдебния изпълнител и евентуално нанесените от него вреди на длъжника, са извън предмета на настоящото производство, поради което настоящия съд не следва да

обсъжда тези оплаквания, и не следва да се произнася по направените искания във връзка с изпълнителното производство – за признаване за установено, че осъщественията публична продан на ипотекирания имот за обезпечаване на задълженията по процесния кредит, е нищожна, за даване на указания на Банката да създаде условия за доплащане на вноските по ипотечния кредит, за да се открие възможност Банката да върне парите на купувача на публичната продан, а продадения имот – да се върне на ипотекарния длъжник. В настоящото производство е недопустимо съединяването на жалби срещу действията на съдебния изпълнител. Исканията на жалбоподателката по естеството си представляват ненадлежно предявяване на нови иски претенции за пръв път пред въззивната инстанция, което е недопустимо, и настоящият съд не следва да се произнася по тях.

Съдът констатира, че с решението си първостепенният съд е присъдил задължението за главница, ведно със законната лихва върху главницата за периода от 26.05.2017 г. до окончателното погасяване. С исковата молба претенцията за присъждане на законна лихва върху главницата е заявена за периода от 26.09.2017 г. до окончателното и пълно погасяване на задължението. Издадената заповед за изпълнение в полза на ищеца също е издадена за вземане на законна лихва върху главницата за периода от 26.09.2017 г. до окончателното изплащане на вземането за главница. Следователно, с присъждане на вземане за законна лихва върху главницата, за периода от 26.05.2017 г. до 25.09.2017 г. съдът се е произнесъл „свръх петитум“, без да е сезиран с такова искане, и без да е издадена заповед за изпълнение в полза на ищеца за вземане за законна лихва за този период. Ето защо, в тази част постановеният първоинстанционен съдебен акт следва да се обезсили.

При този изход от спора, в полза на въззиваемата страна следва да бъдат присъдени разноските за въззивното производство. Със списък по чл.80 от ГПК въззиваемата страна е поискала присъждане на разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 2244 лв. с ДДС. Впоследствие съдът е задължил въззиваемата страна да внесе депозит за изготвяне на ССЕ в размер на 500 лв., които са внесени. Ето защо, въззивницата следва на основание чл.78, ал.3 от ГПК да бъде осъдена да заплати на въззиваемата страна за направените разноски за въззивното производство сумата от общо 2744 лв.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение №4232 от 14.07.2020 г., постановено по гр.д.№5781 по описа за 2019 г. на Софийски градски съд, ГО I – 21 състав, В ЧАСТТА МУ, с която по иск с правно основание чл.422 от ГПК, предявен от „Уникредит Булбанк“ АД, се признава за установено, че Ц. Т. Ц., с ЕГН *****, дължи на „Уникредит Булбанк“ АД, с ЕИК 831919536, сумата от 65 161,14 лв. главница по договор за ипотечен кредит №292/0026/26762260 от 10.04.2014 г., изменен с анекс от 25.05.2015 г., ведно със законната лихва от 26.09.2017 г. до окончателното погасяване, както и сумата от 217,20 лв. обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата за периода от 14.09.2017 г. до 25.09.2017 г., за които вземания е издадена заповед за изпълнение от 30.09.2017 г. по гр.д. №67506/2017 г. на СРС, КАКТО И В ЧАСТТА, с която Ц. Т. Ц., с ЕГН *****, е осъдена да заплати на „Уникредит Булбанк“ АД, с ЕИК 831919536, разноски за първоинстанционното производство в

размер на 7752,36 лв.

ОБЕЗСИЛВА Решение №4232 от 14.07.2020 г., постановено по гр.д.№5781 по описа за 2019 г. на Софийски градски съд, ГО I – 21 състав, В ЧАСТТА МУ, с която се признава за установено, че Ц. Т. Ц., с ЕГН *****, дължи на „Уникредит Булбанк“ АД, с ЕИК 831919536, законна лихва върху главницата, за периода от 26.05.2017 г. до 25.09.2017 г.

ОСЪЖДА Ц. Т. Ц., с ЕГН *****, с адрес: гр. ***, 1505, кв. ****, ул. **** № ***, ет. ***, ап. ***, на основание чл.78, ал.3 от ГПК да заплати на „Уникредит Булбанк“ АД, с ЕИК 831919536, със седалище и адрес на управление гр. София, пл. „Света Неделя“ №7, сумата от 2744 лв. /две хиляди седемстотин четиридесет и четири лева/, представляваща разноски за въззивното производство.

Решението подлежи на касационно обжалване на основание чл.280, ал.3, т.1 от ГПК, в едномесечен срок от връчването му на страните, с касационна жалба пред Върховния касационен съд, при наличие на предпоставките на чл.280, ал.1 и ал.2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____